

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านไสโป๊ะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

รูปแบบการประเมิน

การประเมินระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านไสโป๊ะ ใช้กรอบการประเมินของกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ใช้วิธีการประเมินโดยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator Evaluation) ครอบคลุม 8 ประเด็น ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู โดยใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การประเมินที่กำหนดคือ $\mu \geq 3.50$

กรอบแนวคิดการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านไสโป๊ะ

ประเด็น/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	เกณฑ์
การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ
การพัฒนามาตรฐานการศึกษา	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ
การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ
การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ
การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ
การประเมินคุณภาพการศึกษา	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตรฐาน ประมาณค่า 5 ระดับ

ประเด็น/ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์	เกณฑ์
การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ
การผจญระบบประกันคุณภาพการศึกษา	ผอ./ครู	แบบสอบถาม/ การสนทนากลุ่ม	μ, σ / วิเคราะห์เนื้อหา	$\mu \geq 3.50$ จากมาตร ประมาณ ค่า 5 ระดับ

แหล่งข้อมูล

การประเมินครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการ โรงเรียน 1 คนและครู 7 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินว่าสภาพความเป็นจริงตามประเด็นต่างๆ อยู่ในระดับใด ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ที่สร้างขึ้นตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ได้ดำเนินการในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ได้ดำเนินการในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ได้ดำเนินการในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ได้ดำเนินการในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ได้ดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) เป็นเอกสารสำหรับบันทึกการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนบ้านไสโป๊ะ ตามกรอบกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผุดงระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำมาเขียนเป็นความเรียงตามลำดับความคิดเห็นของสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบ้านไส โป๊ะ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวน 45 ข้อ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546

1.2 กำหนดกรอบความคิดในการประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 กระบวนการ ได้แก่ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 8 กระบวนการ มากำหนดขอบข่ายรายละเอียดและนิยามศัพท์เฉพาะเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้สามารถตรวจสอบและวัดได้

1.4 เขียนคำถามเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุม ทั้ง 8 กระบวนการ

1.5 รวบรวมข้อคำถามที่เขียนไว้มาจัดทำแบบสอบถามฉบับร่างให้ครบบองค์ประกอบของการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยและผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยตรวจสอบในประเด็นความครบถ้วนสมบูรณ์เกี่ยวกับองค์ประกอบของแบบสอบถาม ความชัดเจนของคำชี้แจง แนวการตอบและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามว่าชัดเจนหรือไม่ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

1.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านการสร้างเครื่องมือวิจัย และมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา และการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากผู้ที่มีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปทางการบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์ในด้านการบริหาร สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความครอบคลุมครบถ้วนตามขอบเขตที่นิยามไว้ ความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และความสมบูรณ์ในองค์ประกอบของแบบสอบถาม

1.7 นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์คุณภาพด้านความเที่ยงตรงตาม เนื้อหา โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณา ข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง +0.50 ถึง +1.00 ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ จำนวน 45 ข้อ

1.8 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูในโรงเรียนบ้านหนองยาง โรงเรียนวัดเกาะสระ โรงเรียนบ้านไสยงปัก และโรงเรียนวัดสุวรรณคีรี จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถามปัญหาและ อุปสรรคในการใช้แบบสอบถามนำข้อคำถามทั้งหมดมาวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามทั้งฉบับใน ด้านความเชื่อมั่น (reliability) โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัก มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

1.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ ในการวิจัยต่อไป

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ โดยใช้กรอบของกฎกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ. 2546 ตามประเด็น 8 ประเด็น คือ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนา มาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และการผุดระบบประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสนทนา แบบมีโครงสร้างตามสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในแต่ละด้านนอกเหนือจากแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ชี้แจงครูทุกคนให้ทราบและเข้าใจถึงความจำเป็น ความสำคัญ วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับต่อหน่วยงานจากการวิจัยครั้งนี้
2. แจกแบบสอบถามให้ครูทุกคนและผู้อำนวยการโรงเรียนชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม ในวันที่ 1 ธันวาคม 2551 และเก็บแบบสอบถามคืนในวันที่ 4 ธันวาคม 2551
3. จัดสนทนากลุ่มในวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านไสโป๊ะ เวลา 13.00 – 15.00 น. สมาชิกในการสนทนา จำนวน 8 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนและครู ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการรายการ (Moderator) ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเป็นผู้บันทึกการสนทนา มีหน้าที่จดทุกคำพูดของทุกคน โดยต้องจดให้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รวมทั้งต้องจดอากัปกิริยาท่าทางต่างๆ ด้วยว่ามีความรู้สึกกับเนื้อหาในการสนทนาอย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ทุกประเด็นมีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของรัตนะ บัวสนธ์ (254, 186) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการดำเนินการระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการดำเนินการระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการดำเนินการระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 3.49 หมายถึง มีการดำเนินการระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 5.00 หมายถึง มีการดำเนินการระดับมากที่สุด

2. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสรุปสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะตามประเด็นการประเมินระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านไสโป๊ะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู ซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์และสรุปผลเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร (มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2548, 169)

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูล
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deriation) โดยใช้สูตร (มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2548, 176)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนประชากร

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้สูตร (มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2548, 141)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (มะลิวัลย์ สมศักดิ์, 2548, 157)

$$\& = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S^2 I}{S^2 t} \right\}$$

เมื่อ	&	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	N	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$S^2 i$	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	$S^2 t$	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ